

The Hunger Project Benin - Terugblik 2012

Introductie

Onder leiding van directeur Pascal Djohossou werkte The Hunger Project (THP) Benin in 2012 hard aan haar ambities. In 2012 was THP actief in 16 epicentra. In 11 daarvan zijn de programma's in volle gang; aan drie epicentrumgebouwen werd gebouwd (Guinagourou, Gbegourou en Klouekanmé) en twee gemeenschappen werden gemobiliseerd (Gohomey en Savalou). Op alle fronten werkten we aan programma's die de epicentra zelfvoorzienend moeten maken: voedselzekerheid, gezondheidszorg, onderwijs, water en sanitatie, inkomen enzovoort.

Key Performance Indicators 2012

Sinds 2009 rapporteert THP Benin de resultaten van het programma aan Katakale aan de hand van een aantal eenvoudige indicatoren. Deze *Key Performance Indicators* (KPI's) geven resultaten op gebied van microkredieten, voedselzekerheid, gezondheidszorg en onderwijs. De resultaten van 2012 staan in de tabel op de volgende pagina en geven aan in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt.

Voor de microkredieten is de doelstelling behoorlijk goed bereikt: 95% van de leningen is terugbetaald in 2012. De zogenaamde *repayment rate* is hiermee 4% gedaald ten opzichte van 2011. Voor het microkredietprogramma is echter naast de repayment rate, ook de kwaliteit van het leenportfolio van belang – nu niet opgenomen in de KPI's. Dit wordt onder andere uitgedrukt in de *portfolio at risk* (PAR): het percentage leningen met een betalingsachterstand van meer dan 90 dagen. Het streven is een percentage rond de 10%. Aan het eind van 2011 was dit voor het microkredietprogramma in Benin 18%. De cijfers voor 2012 zijn nog niet volledig beschikbaar, maar aan het begin van kwartaal 4 was dit percentage 17%. THP werkt met de microkredietstaf om dit percentage zo laag mogelijk te krijgen. In 2013 wordt de PAR als vast onderdeel opgenomen in de KPI's, in plaats van de repayment rate.

De doelstelling voor voedselzekerheid is voor 91% gehaald, onder voorbehoud van de cijfers voor kwartaal 4. De voedselbanken liepen het hele jaar redelijk in de pas met de verwachtingen. De mate waarin de voedselbanken gevuld moeten zijn verschilt per kwartaal, afhankelijk van de oogsttijd. Het behaalde percentage geeft het resultaat aan ten opzichte van de wisselende doelen per jaar. De doelstelling voor gezondheidszorg werd met 157% ruimschoots overtroffen: we vaccineerden aanzienlijk meer kinderen dan voorzien en ook het aantal deelnemers aan gezondheidsvoorlichting (o.a. hiv/aids) was met ruim 15.800 erg hoog. De voorzieningen blijven dus goed gebruikt – waar ze voor bedoeld zijn! De onderwijsactiviteiten lopen ook behoorlijk goed. Bijna 1.500 kinderen maken gebruik van de kleuterscholen, en 6.400 mensen deden mee aan een alfabetiseringscursus.

In absolute aantallen hebben we in 2012 op vrijwel alle vlakken meer mensen bereikt dan in 2011. Het programma wordt immers nog steeds naar nieuwe epicentra uitgebreid, dus dit is ook volgens verwachting. In 2012 is aan drie epicentra gebouwd: Guinagourou, Gbegourou en Klouekanmé, waardoor een aantal doelstellingen voor 2013 opnieuw hoger zullen liggen.

Key Performance Indicators Benin 2012

Thema's	Indicatoren	Doel per kwartaal	Q1	Q2	Q3	Q4 ¹	Doel 2012	Behaald resultaat In 2012*	Behaald resultaat In 2011	Behaald resultaat In 2010	Behaald in 2012 in % per thema
Microkrediet	Percentage leningen die op tijd zijn terugbetaald	100%	97%	93%	94%	94%	100%	95%	99%	92%	95%
Voedselzekerheid	Mate waarin de voedselbanken voldoende gevuld zijn	0-100% ²	73%	113%	92%	85%	0-100% ²	91%	62%	75%	91%
Gezondheidszorg	Aantal gevaccineerde kinderen	1.100	1.850	2.031	2.342	3.008	4.400	9.231 (210%)	6.990 (175%)	5.684 (118%)	157%
	Aantal mensen die deelnemen aan hiv/aids workshops	2.200	5.096	4.440	2.019	4.262	8.800	15.817 (180%)	12.734 (159%)	10.239 (107%)	
	Aantal verspreide geïmpregneerde anti-malaria netten	1.000-1.500	1.224	1.502	43	Niet beschikbaar	4.500	2.769 (82%)	5.515 (123%)	7.425 (138%)	
Onderwijs	Aantal kinderen dat voorschoolse educatie volgt per epicentrum	Meisjes	0-250	247	243	0	241	731 (91%)	453 (76%)	474 (126%)	89%
		Jongens	0-250	260	255	0	251	766 (96%)	527 (88%)	464 (124%)	
	Totaal	0-500	507	498	0	490	1.600	1.495 (93%)	980 (82%)	938 (125%)	
	Aantal nieuwe mensen die alfabetiseringslessen volgen in alle epicentra	1.550-2.025	1.680	1.525	1.800	1.410	7.500	6.415 (86%)	6.872 (90%)	4.580 (110%)	108%
Gemiddelde percentage van de doelen bereikt in 2012											

¹ Cijfers van kwartaal 4 in 2012 moeten nog worden bevestigd.

² De mate waarin de voedselbanken gevuld moeten zijn verschilt per kwartaal. Het behaalde percentage geeft het resultaat aan ten opzichte van dit doel.

Opmerkelijke resultaten

2012 was weer een goed jaar voor het THP programma in Benin. Aan het einde van het jaar werden twee epicentra, Klouékanmè and Gbé gourou, afgebouwd. Klouékanmè zal tijdens de investeerdersreis eind maart 2013 feestelijk worden geopend. Tijdens de investeerdersreizen in februari en maart 2012 werden de epicentragebouwen van Guinagourou en Tré geopend.

Naast de reguliere programma's startte THP in 2012 met een aantal nieuwe initiatieven. Zo werd de driedaagse moringa-campagne (Three Moringa Tree Days) georganiseerd. In drie dagen werden mensen in de epicentra en de omliggende dorpen geïnformeerd over de voedingswaarde van de moringaboom, volgden ze trainingen en kookdemonstraties over het gebruik van moringabladeren in maaltijden en werden moringabomen geplant. De campagne sluit aan op het Moringa +++ programma, waar THP Benin vorig jaar succes mee boekte. In 2013 wordt deze campagne in samenwerking met de overheid verder uitgebreid.

Er werd geëxperimenteerd met een zogenaamd *warrantage systeem*. In plaats van hun oogst in één keer te verkopen, kunnen boeren via dit systeem - dat al sinds de 19e eeuw bij Europese boeren in zwang is - een deel van hun oogst afstaan en als onderpand in de voedselbanken laten opslaan. Vervolgens kunnen zij een krediet opnemen bij de microkredietbank. Dit stelt de boeren in staat om met behulp van de lening essentiële input aan te schaffen voor het nieuwe zaai seizoen. De oogst wordt in de tussentijd beter opgeslagen - met minder verlies door ongedierte - tot het moment dat er meer schaarste ontstaat en de prijzen gunstiger zijn. Dit systeem kent nog bepaalde kinderziektes, maar is hoopgevend voor opbrengsten in de toekomst.

Een initiatief dat ook goede resultaten boekt is het jongerenprogramma. Nadat in 2011 was gestart met verschillende acties onder jongeren, werd dit programma in 2012 voortgezet en verder uitgebreid. In acht epicentra werden 'pedagogische microleningen' van 25 euro gegeven aan groepen jongeren. Zij mochten zelf bepalen waar zij dit geld aan zouden besteden, mits het een sociaal of economisch doel heeft. Na drie maanden reflecteerde THP over de vooruitgang met de groep. Waarbij niet het resultaat van de actie voorop stond, maar het leerproces binnen de groep: hoe kom je tot een plan, hoe voer je het samen uit?

Een andere interessante innovatie vond plaats in het ondernemersprogramma. Hierbij zijn belangrijke verbindingen gelegd tussen boeren in de epicentra en externe bedrijven. Dit initiatief wil waarde toevoegen aan producten die worden ontwikkeld in de epicentra, door aansluiting te vinden bij grotere markten (nationaal en internationaal). Zo kunnen de inkomsten voor de boeren stijgen. Tevens worden ondernemers begeleid in het ontwikkelen van bedrijfsplannen en het vinden van toegang tot financieringsstromen. Via een samenwerking met de ngo PISOL hebben boeren een traject doorlopen om cassave te bewerken. De onderneming Alitech bestelde vervolgens 6 ton cassave in 5 epicentra. Deze order wordt nu verwerkt.

Dit jaar kwam ook de eerste editie uit van de krant YANAGBO. Deze krant in de lokale taal Fon wordt uitgebracht in het kader van het alfabetiseringsprogramma en heeft verschillende rubrieken over gezondheid, voeding, voedselzekerheid, onderwijs en microfinanciering. De krant helpt mensen om hun leesvaardigheden vast te houden en niet terug te vallen in analfabetisme. In 2013 komen nog twee edities uit.

Uitdagingen

Uiteraard waren er ook uitdagingen in 2012. In Zakpota werd de gezondheidskliniek maar weinig gebruikt, ondanks verschillende pogingen om het bezoekersaantal te verhogen. Na gesprekken met verschillende betrokkenen werd duidelijk dat de kliniek omringd werd door verschillende andere gezondheidscentra. Daarom is er voor gekozen om het centrum te verplaatsen naar een ander dorp in het epicentrumgebied, waar het wel echt een verschil kan maken.

In het epicentrum Akpadanou kreeg THP Benin te maken met een hoog percentage microleningen die niet werden terugbetaald. Dit probleem was al enige tijd aan de gang en is uiteindelijk opgelost na inmenging van de lokale autoriteiten en het vervangen van het leiderschap in het epicentrum. Het centrum is daarna met een nieuwe kredietcyclus begonnen.

Een andere uitdaging lag in de acceptatie van de nieuwe criteria van THP om met chemische kunstmest te werken. Tegenover elke 50 kilo chemische kunstmest moeten de boeren nu ook twee zakken van 50 kilo organische mest gebruiken. De boeren betalen de kunstmest terug door een deel van hun oogst ter beschikking te stellen aan de voedselbank. Om de boeren te informeren over deze nieuwe criteria werden informatiesessies gehouden waarin het doel werd verduidelijkt: hogere productieopbrengst door semi-biologische gewasintensivering. Uiteindelijk is 10.625 van de geplande 16.000 kg kunstmest verstrekt aan 449 mensen - waarvan 37 vrouwen - in 14 epicentra.

Een grote tegenvaller was het feit dat het niet is gelukt om de 6 geselecteerde Beninese jongeren naar Nederland te laten komen voor deelname aan de Run for The Hunger Project. Het team was via selectiewedstrijden geselecteerd en zou een week in Nederland verblijven. Hiervoor was een programma samengesteld vol activiteiten en deelname van talloze investeerders. Maar ondanks keihard werken door alle betrokkenen in Benin, is het uiteindelijk niet gelukt om het team van visa te voorzien. We hebben in Benin bij het aanvragen van de visa domweg onderschat hoe veel papierwerk er nodig zou zijn om de lopers hier te krijgen. Ondanks de goede samenwerking met de Nederlandse ambassade in Cotonou en pogingen om het proces vlot te trekken, voldeden de aanvragen niet aan alle visum-eisen vanuit Den Haag. We hebben met het team van jongeren afgesproken dat we ze heel erg graag willen uitnodigen voor de Run 2013. We beginnen nu zeer ruim van tevoren met de visumprocedure omdat we exact weten wat daar voor nodig is.

Partnerschappen

In 2012 lukte het om financiering te krijgen van de Nederlandse overheid! Vlak voor het einde van het jaar ontvingen wij het blijde nieuws dat na alle lobbyinspanningen de Nederlandse ambassade heeft toegezegd dat zij THP Benin de komende vier jaar met een half miljoen per jaar zullen financieren. De succesvolle evaluatie van professor Paul Hoebink heeft hier zeker aan bijgedragen, maar natuurlijk is dit in de eerste plaats bereikt door het volhardende werk van het THP team in Benin.

Verder werkt THP in Benin steeds meer samen met de nationale overheid. In april had THP Benin een onderhoud met de minister voor familie en vrouwen. In deze ontmoeting kon THP Benin de epicentrumstrategie presenteren en interesse wekken voor het werk van THP Benin. Tevens heeft THP Benin nu twee vaste aanspreekpunten binnen het ministerie. THP heeft nu in totaal zes aanspreekpunten bij drie ministeries (familie en vrouwen; landbouw; en onderwijs) . Zij vormen de ingang voor samenwerking tussen de overheid en de relevante THP programma's.

Organisatie

Het programma in Benin groeit steeds verder in omvang. Dit vraagt om uitbreiding van de staf in Benin. In 2012 werden de volgende nieuwe mensen aangesteld: Gisèle Ouinsavi als Entrepreneurship Development Officer, Maurice Sossou als Partnership Building en Resource Mobilization Officer, Septime Houssou- Goé als Food Security Officer, Richard Ayélesso als Epicenter Project Officer voor de noordelijke regio en Monique Giasi in dezelfde functie voor de zuidelijke regio.

Inkomsten en uitgaven Katakale 2012 en prognose 2013

2012 was een zeer succesvol jaar voor THP Nederland, Katakale en THP Benin. De totale inkomsten van THP Nederland waren ruim 3 miljoen euro, waarvan bijna de helft voor het werk in Benin is bestemd. De volgende overzichten zijn gebaseerd op de voorlopige cijfers over 2012, die nog door de accountant moeten worden goedgekeurd.

Inkomsten Katakale / Benin 2012	
Bedrijven (inclusief Run for The Hunger Project)	847.000
Fondsen	586.000
Particulieren	64.000
Totaal	1.497.000

In 2012 maakte THP Nederland ruim € 1.250.000 euro over aan THP Benin.

Uitgaven Katakale / Benin 2012	
Programmakosten Benin	1.312.321
Programmaevaluatie Benin	35.466
Kosten THP Nederland en THP Global	241.647
Totaal	1.589.434

Begin 2013 is er nog € 496.638 euro beschikbaar voor het werk in Benin als balans van inkomsten en uitgaven 2012. Daarnaast verwachten we uiteraard nieuwe inkomsten vanuit Katakale en Benin. Met name de fondsen vanuit de Nederlandse ambassade zullen de inkomsten aanzienlijk laten stijgen.

Prognose inkomsten Katakale / Benin 2013	
Bedrijven (inclusief Run for The Hunger Project)	665.000
Fondsen	750.000
Particulieren	85.000
Benin (o.a. ambassade)	550.000
Totaal	2.050.000

Door de stijging van de inkomsten kunnen we het programma in Benin verder gaan uitbreiden. De uitgaven ten behoeve van Benin zullen naar verwachting in 2013 stijgen naar ongeveer 1.9 miljoen euro.

Kansen en plannen

In 2012 werd een begin gemaakt met de uitvoering van het business plan 2011-2018. We begonnen met het versterken van het bedrijfsleven rond epicentra. In 2013 gaan we hiermee verder. Bovendien helpt Katakale mee met versterken van de cashew-waardeketen door samenwerking met de Nederlandse Trade and Development Group (TDG) en Beninese boeren in zes epicentra. Nederlandse investeerders zullen een deel van de cashewnotenoogst voorfinancieren, waardoor 5.000 boeren in totaal tot zo'n 1.000 ton cashewnoten kunnen verkopen, ter waarde van ongeveer 250.000 euro. Een deel van de verwerking daarvan vindt ook in Benin plaats voordat de cashewnoten naar Europa en Azië worden geëxporteerd. Katakale onderzoekt met TDG en lokale boeren hoe de lokale verwerking van rauwe cashewnoten in de toekomst verder kan worden opgevoerd, zodat meer toegevoegde waarde van de cashew in Benin blijft. Verwerkte cashewnoten brengen immers meer op dan rauwe, ongepelde noten.

Verder gaat THP Benin hard aan de slag met de aanbevelingen uit de programmaevaluatie door Paul Hoebink (zie bijlage). Zo versterken we onder andere het voedselzekerheidsprogramma en kijken we welke andere onderdelen beter kunnen. Ook geeft de Nederlandse ambassade in Benin aan graag samen te willen werken met THP Benin op het gebied van democratisering (deelname van vrouwen aan de lokale politiek) en gezondheidszorg. Het team in Benin werkt dit in 2013 verder uit.

Bijlagen

Samenvatting programmaevaluatie THP Benin Paul Hoebink

Bijlage 1

Programma evaluatie The Hunger Project Benin 2012

Samenvatting

De evaluatie van het programma van The Hunger Project (THP) Benin is uitgevoerd door prof. Paul Hoebink van het Centre for International Development Issues Nijmegen in opdracht van THP Nederland, THP Benin en de Nederlandse Ambassade in Cotonou, Benin. De evaluatie vond plaats van augustus tot eind oktober 2012. Drie projectgebieden ('epicentra') van THP in Benin werden bestudeerd en vergeleken met een aantal 'controledorpen' in de omgeving, waar THP niet actief was. De evaluatie besloeg meer dan 350 enquêtes, 23 interviews met sleutelpersonen en vijftien groepsgesprekken. De volledige rapportage is te vinden op www.thehungerproject.nl.

Algemene conclusies

De evaluatie toont aan dat de verschillende onderdelen van het THP programma goed samengaan en resulteren in een alomvattende en coherente strategie. In de onderzochte epicentra bleek THP Benin in staat om een groot deel van de bevolking te mobiliseren, met name in de dorpen in nabijheid van het epicentrumgebouw. De verschillende programmaonderdelen (o.a. rurale banken, verstrekking van microkredieten, voorlichting en training, het gezondheidscentrum, alfabetiseringsprogramma's en kleuterscholen) zijn succesvol te noemen. THP Benin omarmt de suggestie van de evaluatoren om verbeteringen door te voeren op het gebied van haar landbouw- en voedselzekerheidsprogramma's, en zal in de komende jaren de activiteiten op deze gebieden uitbreiden om het bereik te vergroten.

De evaluatie stelt daarnaast dat de investeringen per persoon zeer beperkt waren, door de relatief lage budgetten van THP Benin tot 2010. De evaluatie concludeert bovendien dat de oorspronkelijke vijfjarige epicentrumstrategie onrealistisch was. Deze uitkomst kwam niet als een verrassing. In 2012 heeft THP de budgetten voor de programma's al aanzienlijk verhoogd en de uitfasering van epicentra verlengd. Deze aanbevelingen van de evaluatie kunnen daarom worden gelezen als een onderbouwing van de veranderingen die THP sinds 2012 heeft doorgevoerd.

De evaluatie trekt geen conclusie over de 'tipping point strategie' van THP in Benin, omdat de evaluatoren stellen niet in de toekomst te kunnen kijken. De evaluatie bevestigde tenslotte dat THP Benin beschikt over een gemotiveerd en goed geleid team. Een team dat goed in staat is om het programma en het nieuwe strategisch plan uit 2012 effectief uit te voeren.

Gemeenschapsmobilisatie

De evaluatie toont aan dat de gemeenschapsmobilisatie door THP een belangrijk effect heeft op de houding van de gemeenschap. Mensen die deelnamen aan de Vision, Commitment en Action (VCA) workshops gaven aan dat hun leiderschapsvaardigheden waren toegenomen waardoor ze in staat zijn om veranderingen in hun gemeenschap door te voeren. Ook het leiderschap van de epicentra functioneert goed. Het merendeel van de gemeenschap spreekt vertrouwen in het leiderschap uit, en vertrouwt dat zij hun problemen kunnen aanpakken.

Naast het effect op leiderschap, hebben de VCA workshops ook belangrijk positief effect op de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, met name op de veronderstelde macht en rol van vrouwen. Het onderzoek in Avlamé en Kissamey toonde bijvoorbeeld aan dat vrouwen meer deelnamen aan bijeenkomsten, leiderschap toonden, zelf meer beslissingen nemen en financieel meer zelfstandig zijn. Dit in tegenstelling tot de controledorpen waar THP niet actief was.

Microfinancieringsprogramma

Dit duidelijk succesvolle programma voorziet volgens de evaluatie in een concrete behoefte aan financiële diensten. Ondanks enkele moeilijkheden tijdens de opstart functioneert het programma nu grotendeels goed en bedient het vooral vrouwen. Ongeveer 12% van de geënquêteerden krijgt een lening van het programma. Geen van de gebieden waar THP werkt had voorheen toegang tot deze diensten. En in de controledorpen is nog steeds geen toegang tot financiële diensten.

Het microfinancieringsprogramma leidt tot een stijging van inkomen. Dit wordt geïnvesteerd in betere voeding, onderwijs, gezondheidszorg, huisvesting en in nieuwe inkomstgenererende activiteiten. De uitdagingen voor het programma zijn de hoge vraag naar leningen, de tijdigheid van het verstrekken van de leningen en de regels voor kredieten. De meeste uitdagingen worden inmiddels al aangepakt met nieuw beleid dat THP op dit gebied heeft ontwikkeld. De evaluatie beveelt verder aan dat het leenkapitaal per bank wordt verhoogd. In lijn hiermee verhoogde THP sinds 2012 dit kapitaal van 25.000 naar 50.000 dollar.

Tenslotte beveelt de evaluatie aan dat zelfstandigheid van de banken geen doel op zich is, zoals dat in de oorspronkelijke strategie beschreven stond. In plaats daarvan moet het gaan over de beschikbaarheid van financiële diensten die op de lange termijn gegarandeerd moet blijven. Ook dit is helemaal in lijn met de veranderingen in de strategie van THP sinds 2012.

Voedselzekerheid en landbouw

Wegens beperkte omvang van het budget en activiteiten heeft het landbouwprogramma een beperkt bereik gehad. De training in intensieve landbouwmethoden waren wel succesvol, en leidden tot toename in opbrengst voor boeren. Deze training is echter niet overal herhaald. Een ander succes was de introductie van de voedzame moringaboom. Bijna alle deelnemers van de bijeenkomsten gebruikt de moringabladeren nu in de maaltijden. Ook de voedselopslag wordt goed gewaardeerd, al had dit ook zijn moeilijkheden. Zoals aanbevolen door de evaluatie gaat THP Benin in de nabije toekomst de landbouwactiviteiten uitbreiden. Aandachtspunten: het verbeteren van de opslag van oogst, het stimuleren van landbouw buiten het reguliere landbouwseizoen (zoals verbouw van groenten), het stimuleren van cashewnoten- en zadenproductie, ondersteuning van landbouwvoorlichting door jongeren en het verspreiden van zaden en kunstmest aan individuele boeren, naast de ondersteuning van de gezamenlijke landbouwgronden. Recent introduceerde THP Benin al een kredietsysteem voor opgeslagen oogst van boeren in enkele epicentra. Hiermee kunnen boeren tijdelijk krediet krijgen en later profiteren van gestegen graanprijzen. Dit initiatief wordt, in lijn met de aanbevelingen, verder uitgebreid.

Gezondheid, voeding en onderwijs

De gezondheidscentra in de epicentra worden goed bezocht, functioneren goed en worden goed gewaardeerd. Door het programma raken mensen meer bewust van gezonde voeding. De evaluatie laat zien dat de toegang tot basisgezondheidszorg in de onderzochte controledorpen daarentegen zeer slecht was.

Het alfabetiseringsprogramma wordt zeer gewaardeerd en is van hoge kwaliteit. Volgens de nationale overheid kwam THP Benin als één na beste uitvoerende organisatie uit de bus. In een van de onderzochte epicentra deed bijvoorbeeld 40-70% van de inwoners van de dorpen mee aan het alfabetiseringsprogramma, terwijl het landelijke alfabetiseringspercentage ongeveer 30% is. Kleuters die naar de kleuterschool in het epicentrum gingen hebben daar gedurende hun verdere schoolcarrière baat bij. Wel is het lastig gebleken om het schoolmaaltijdenprogramma in stand te houden met bijdrage van de ouders.